

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practઆઈ.સી.એ. and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા

વિરુદ્ધ

ભારતીય લવાદ પરિષદ અને અન્ય .

જુલાઈ ૧૭, ૨૦૦૩

[ડોરઈસ્વામી રાજુ અને ડી. એમ. ધર્માધિકારી, ન્યાયાધીશો]

ભારતીય લવાદ અધિનિયમ, ૧૯૮૬; કલમ ૧૧ અને ૧૬/ભારતીય લવાદ પરિષદના નિયમો; નિયમો ૪(૬), ૫, ૮, ૧૦, ૧૩ થી ૨૨ અને ૩૭:આર્બિટ્રેશન કલમ સાથે પક્ષકારો વચ્ચે કરાર — આર્બિટ્રેશન કલમ વિરુદ્ધ આઈસીએ નિયમો — વચ્ચે વિરોધાભાસ — આઈસીએ તાજા આર્બિટ્રેશન

કલમ માટે આગ્રહ રાખે છે — અપીલકર્તા દ્વારા સંદર્ભ — હાઈકોર્ટ દ્વારા નકારાત્મક જવાબ આપવામાં આવ્યો અને અપીલકર્તાને આઈસીએ નિયમોનું પાલન કરવા નિર્દેશિત કરવામાં આવ્યો — ચુકાદો:કરારમાં આર્બિટ્રલ કલમની અસ્તિત્વ/અમલીકરણ/કાયદેસરતા/માન્યતા અંગેના કોઈપણ વાંધાઓનો નિર્ણય માત્ર ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેના બંધારણ પછી અને તેનો સંદર્ભ આપ્યા પછી જ થઈ શકે છે, ન કે અદાલતો દ્વારા.

આર્બિટ્રેશન — કોર્ટની અધિકારક્ષેત્ર — નો અમલ — ચાલુ રાખ્યું :આ કાયદાની પાછળનો કાયદાકીય હેતુ આર્બિટ્રલ પ્રક્રિયામાં અદાલતોની દેખરેખની ભૂમિકાને ઘટાડવાનો હોવાથી, તમામ વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓ પર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા દલીલ/આંદોલન અને નિર્ણય લેવાની જરૂર છે— તેથી પક્ષકારો દ્વારા મોકલવામાં આવેલા વિવાદોના ઉકેલ માટે આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવા માટે આઈસીએને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે— નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા છે— કાયદાનું અર્થઘટન.

અપીલકર્તા-કોર્પોરેશને ચૂકવણીના બદલામાં ડાંગરના સંગ્રહ અને મિલિંગ માટે મિલર્સ સાથે કરાર કર્યા હતા.આ કરારોમાં ભારતીય લવાદ પરિષદ (આઈ.સી.એ.) – પ્રતિવાદીને બાબતોનો સંદર્ભ આપીને કરારમાંથી ઉદ્ભવતા પક્ષો વચ્ચેના દાવાઓ/વિવાદોના સમાધાન માટે એકસમાન/પ્રમાણિત લવાદ

કલમ પણ સામેલ હતી.કેટલાક કિસ્સાઓમાં, આઈ.સી.એ.એ પરિષદમાં એકમાત્ર લવાદને નામાંકિત કરવાનો આગ્રહ કર્યો હતો અને અન્ય કિસ્સાઓમાં અનુપાલન માટે વધુ સૂચનાઓ જારી કરી હતી અને જ્યાં સુધી અપીલકર્તા અને મિલર્સ આઈ.સી.એ.ના નિયમો અનુસાર આર્બિટ્રેશન હાથ ધરશે તેવું લેખિતમાં લેખિતમાં લેખન કરીને આર્બિટ્રેશન દાવાઓ સાથે આગળ વધવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.પીડિત અરજદારે હાઈકોર્ટમાં રજૂઆત કરી હતી.આ સંદર્ભનો જવાબ આપતાં, હાઈકોર્ટે અપીલકર્તાને આઈ.સી.એ.ના નિયમોનું પાલન કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.આથી વર્તમાન અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તા માટે એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે આર્બિટ્રેશન કલમ અને આઈસીએના નિયમો વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ/અસંગતતા ન હોવાથી, નિયમોનું યોગ્ય અને સુમેળભર્યું અર્થઘટન કરવાથી, આર્બિટ્રેશન દ્વારા આઈસીએ દ્વારા વિવાદોનું નિરાકરણ લાવવું પડ્યું હતું; કે અપીલકર્તાએ પોતે આર્બિટ્રેટરને નોમિનેટ કરવાના પોતાના અધિકારનો દાવો કર્યો ન હતો અને તેના બદલે આઈસીએને આ બાબતના આર્બિટ્રેશન માટે આર્બિટ્રેટરને નોમિનેટ કરવા વિનંતી કરી હતી, તેથી આઈસીએ દ્વારા અપીલકર્તાને આર્બિટ્રેટરને નોમિનેટ કરવા માટે આગ્રહ રાખવો ગેરવાજબી હતો; અને આઈસીએએ ગેરવાજબી/બિનજરૂરી વલણ અપનાવીને જાહેર નાણાં સંકળાયેલા ભારે દાવને ધ્યાનમાં લીધા વિના આર્બિટ્રેટર દ્વારા વિવાદોના નિરાકરણમાં અવરોધ ઊભો કર્યો હતો.

પ્રતિવાદી વતી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ રાની કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ., [૨૦૦૨] ૨ એસસીસી ૩૮૮ માં આ કોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને એસએલપી ભારતના બંધારણની કલમ ૧૩૬ હેઠળ જાળવી શકાય તેમ નથી; કારણ કે આર્બિટ્રેશન કલમમાં તેમાં ઉદ્દેખિત સત્તાવાળાઓ દ્વારા આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક અંગેની શરતોમાં આઈસીએ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરી શકતું નથી; અને આર્બિટ્રેશન કલમમાં આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક અંગેની શરતો આઈસીએ નિયમોથી વિપરીત અને વિરોધાભાસી છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા, કોર્ટે

ઠરાવેલ છે કે:૧.૧.આ તત્કાલીન કેસમાં હાઈકોર્ટે ન્યાયિક ભૂમિકા અપનાવી છે અને કરારના અસ્તિત્વ અથવા અન્યથા તેમજ લવાદીને સંદર્ભ આપવાની યોગ્યતા અને કાયદેસરતા અથવા અન્યથા તરીકે કારણો નોંધતા ચુકાદો આપ્યો છે.આવી વિચિત્ર પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદીઓ માટે એવો દાવો કરવો નિર્થક હશે કે એસ.એલ.પી. જાળવી શકાય તેમ નથી, ખાસ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક અથવા નામાંકન કરવા માટેનો કોઈપણ ઉપાય વિગતવાર ચુકાદા અને આ તત્કાલીન બાબતમાં હાઈકોર્ટે દ્વારા નોંધાયેલા તારણો દ્વારા અટકાવી શકાય છે.આમ, હાઈકોર્ટે સમક્ષ

વાસ્તવમાં લાગુ કરાયેલા કાયદાની જોગવાઈઓ, અરજીની પ્રકૃતિ અથવા પસાર કરાયેલા આદેશના પાત્રને લગતી રજૂઆત અંગે આઈ.સી.એ. વતી દર્શાવવામાં આવેલી વિગતો નજીવી બની જાય છે.[૫૭૭-બી-ડી]

કોંકણ રેલવે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ રાની કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ., [૨૦૦૨] ૨ એસ.સી.સી. ૩૮૮, અનુસરવામાં આવ્યું.

કોંકણ રેલવે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ મેહુલ કન્સ્ટ્રક્શન કંપની, [૨૦૦૦] ૭ એસ.સી.સી. ૨૦૧ પર આધારિત.

૧.૨.સંબંધિત પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં જોવા મળતા આર્બિટ્રેશન કલમનો સંબંધિત અવકાશ, અર્થ, હેતુ અને અસર તેમજ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચનાની કાયદેસરતા અથવા યોગ્યતા સંબંધિત પ્રશ્નો, આઈ.સી.એ. નિયમોના નિયમો ૨૧ અને ૨૨ હેઠળ તેમજ તે જોગવાઈઓમાં કથિત વિરોધાભાસ અથવા અસંગતતા સંબંધિત પ્રશ્નો એ બાબતો છે જે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રમાં જાય છે અથવા આર્બિટ્રેશન કરારની અસ્તિત્વ અથવા માન્યતા વિશે છે, જે આર્બિટ્રેશન એક્ટની કલમ ૧૬ હેઠળ ફરજિયાત છે, જે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે, જેણે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદને ઉકેલવા અથવા એક સાથે નક્કી કરવા માટે કવાયત શરૂ કરતા પહેલા આવા પ્રશ્ન પર પણ

નિર્ણય લેવા માટે સક્ષમ બનાવ્યું છે.આ એક એવી અનિવાર્ય સ્થિતિ છે જે અનિવાર્યપણે માત્ર ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૬માં સમાવિષ્ટ વૈધાનિક જોગવાઈઓમાંથી જ વહેતી નથી, પરંતુ આવી સ્થિતિ આ અદાલતના નિર્ણયો દ્વારા મક્કમતાથી સ્થિર થઈ છે, જેમાં બંધારણીય બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો પણ સમાવેશ થાય છે.[૫૭૭-ડી-જી]

**કોંકણ રેલવે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ રાની કન્ટ્રેક્શન પ્રા. લિ., [૨૦૦૨] ૨ એસ.સી.સી. ૩૮૮, અનુસરવામાં આવ્યું.*

૧.૩.વિચારણાના હેતુઓ માટે સ્વીકાર્યા વિના પણ એવું માની લઈએ કે આર્બિટ્રેશન કલમમાં કોઈ ખામી છે, જે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાવા મુજબ ટ્રિબ્યુનલના બંધારણની કાયદેસરતા, યોગ્યતા અને માન્યતાને નબળી પાડે છે અને/અથવા જો અમલપાત્ર અથવા માન્ય આર્બિટ્રેશન કરારના અસ્તિત્વ અંગે કોઈ વાંધો હોય તો પણ, તે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા જ નક્કી થવું જોઈએ, જ્યારે તેને આ રીતે રચવામાં આવે અને તે આઈસીએ અથવા હાઈકોર્ટ માટે પક્ષકારો વચ્ચેના અત્યંત વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓ પર નિર્ણય આપવાનું અયોગ્ય કાર્ય નથી.[૫૭૮-બી-સી]

કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ રાની કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા.
લિ., [૨૦૦૨] ૨ એસ.સી.સી. ૩૮૮, અનુસરવામાં આવ્યું.

૧.૪.૧૯૯૬ના કાયદાની પાછળનો કાયદાકીય હેતુ લવાદ પ્રક્રિયામાં અદાલતોની દેખરેખની ભૂમિકાને ઘટાડવાનો અને સમય બગાડ્યા વિના લવાદની નિમણૂક કરવાનો છે, તમામ વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓને લવાદ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જ રજૂ કરવા અને ઉશ્કેરવા માટે છોડી દેવાનો છે. જૂના કાયદા હેઠળ પણ, સામાન્ય સમજણના અભિગમને જ સ્વીકારવા માટે પ્રશંસા કરવામાં આવી હતી, જેથી પક્ષકારોના વિવાદોને વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ પદ્ધતિ દ્વારા ઉકેલવા માટેના હેતુને કાયમી બનાવવા માટે આર્બિટ્રેશન કલમનું અર્થઘટન કરવામાં આવે, તેના બદલે સંકુચિત, કટ્ટર અને કાનૂની અર્થઘટન અપનાવીને તેને નિષ્ફળ બનાવવામાં આવે. આઈસીએને આર્બિટ્રેટરને અપીલકર્તાઓ દ્વારા માંગવામાં આવેલ મુજબ નામાંકિત કરવા અને આવા આર્બિટ્રેટર સમક્ષ બાબતો મૂકવા માટે નિર્દેશિત કરવું ન્યાયી અને વધુ યોગ્ય, યોગ્ય અને વાજબી છે, ન્યાય અને ન્યાયના હિતોમાં કાયદા અને સમાનતા બંનેમાં. પક્ષકારોને તમામ વાંધાઓ અને દલીલો ઉઠાવવા અને આગળ વધારવા માટે ખુદ છોડીને આર્બિટ્રેટરના નિર્ણયની માંગણી કરવી અને ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ કલ્પના મુજબ આર્બિટ્રેટરનો નિર્ણય મેળવવો. [૫૭૮-ડી-૭]

દિવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર:દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૪૬૫૫-

૪૮૦૯/૨૦૦૩.

દિલ્લી હાઈકોર્ટના તારીખ ૧૦/૦૨/૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને આદેશથી એ એ નં.
૧૭૫, ૧૭૩, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૨૯, ૨૩૦, ૨૩૧, ૧૭૦, ૨૫૩, ૨૫૪, ૨૫૫,
૨૬૨, ૪૪૫, ૪૪૬, ૪૪૭, ૪૪૮, ૪૫૦, ૪૫૧, ૪૫૨, ૪૫૩, ૪૬૫-૪૬૯,
૪૭૨-૪૭૪, ૫૬૩, ૬૫૬, ૬૬૭, ૬૬૮, ૪૮૧, ૪૮૨, ૫૬૦-૫૬૨, ૫૬૪,
૫૬૫, ૬૫૦-૬૫૪, ૬૫૬, ૨૮૪-૨૯૩, ૨૯૬-૩૦૫, ૩૦૮-૩૧૭,
૩૨૩-૩૫૨, ૩૭૮-૩૮૧, ૩૮૬-૪૦૮, ૬૨૧, ૨૩૮-૨૫૧, ૫૦૭, ૬૫૫,
૫૬૬-૫૬૮, ૪૭૦, ૪૭૧ અને ૨૫૨/૧૯૯૯.

સાથે

સી એ નંબર્સ ૪૮૧૦-૪૮૯૭/૨૦૦૩.

અપીલકર્તા માટે જી.એલ. સંઘી, કે.સી. રણજીત અને અજીત પુદુસેરી.

એ. કે. ગાંગુલી, એ. ટી. પાત્રા, મેસર્સ ઓ. પી. ખૈતાન એન્ડ કંપની માટે નિપુણ મલ્હોત્રા, રાજન નારાયણ, મિસ પૂજા શર્મા, એસ. એલ. અનેજા, બલબીર સિંહ ગુપ્તા, પ્રદીપ કુમાર બક્ષી, બલરાજ દિવાન, આર. નેદુમરન, એ. પી. મોહંતી અને પ્રતિવાદીઓ માટે મિસ્ટ્રેસ અમિતા ગુપ્તા.

કોર્ટનો ચુકાદો અપાયો હતો:

ડી રાજુ, ન્યાયમૂર્તિ. સ્પેશ્યલ લીવ મંજૂર કરવામાં આવી.

આ અપીલો સાથે સાંભળવામાં આવે છે કારણ કે તેમાં લગભગ સમાન તથ્યો પર વિચારણા માટે સમાન પ્રશ્નો સામેલ છે.

અપીલકર્તાઓ ભારતીય ખાદ્ય નિગમ (હવે પછી 'એફસીઆઈ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે) છે અને તેણે દિલ્લી હાઈકોર્ટમાં અને ત્યારબાદ આ કોર્ટમાં ભારતીય લવાદ પરિષદ (ત્યારબાદ 'આઈસીએ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે)ની કાર્યવાહી સામે અરજી કરી હતી, જેમાં ૦૪/૦૩/૧૯૯૮ના રોજ લખાયેલા તેના પત્રમાં જણાવ્યા મુજબ, જ્યાં સુધી એફસીઆઈ અને તેમાં સામેલ વિરોધી પક્ષો (ત્યારબાદ 'મિલર્સ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે) ભારતીય લવાદ પરિષદના

લવાદના નિયમો હેઠળ લવાદ હાથ ધરવા માટે ફરીથી લેખિતમાં સંમત ન થાય ત્યાં સુધી લવાદના દાવાઓ સાથે આગળ વધવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો.તેથી, કાઉન્સિલ અને સંબંધિત મિલરોને આ કોર્ટ સમક્ષ પ્રતિવાદી તરીકે સંબંધિત કેસોમાં ગોઠવવામાં આવ્યા છે.

એક્સીઆઈએ તેના કાર્યો અને રોજબરોજના વ્યવહારો દરમિયાન મિલરોના પરિસરમાં સંગ્રહિત એક્સીઆઈ ડાંગરના પરંપરાગત કાચા/ઉકાળેલા ચોખામાં મિલિંગ કરવા અને ચોખાની વિવિધ જાતો માટે નિર્ધારિત આઉટ-ટર્ન મુજબ ચોખાની ડિલિવરી કરવા અને તેમની વચ્ચે નક્કી થયેલા દરો પર ચૂકવણી કરવાના બદલામાં તેની ડિલિવરી કરવા માટે મિલરો સાથે કરાર કર્યા હતા.સંબંધિત કરારોમાં, તેના અમલીકરણ માટેની વિગતવાર શરતો અને નિયમો ઉપરાંત, પરિષદ દ્વારા આવા કરારોમાંથી ઉદ્ભવતા દાવાઓ અને વિવાદોના સમાધાન માટે એકસમાન અને પ્રમાણિત લવાદ કલમ પણ હતી.કેટલાક કિસ્સાઓમાં એવું લાગે છે કે પરિષદે એફ.સી.આઈ.ને આ બાબતને આગળ વધારવા માટે એકમાત્ર લવાદનું નામ પરિષદને મોકલવા કહ્યું હતું અને અન્ય એક કિસ્સામાં પરિષદે એફ.સી.આઈ.ને સંબંધિત ચોખા મિલોને સીધી આઈ.સી.એ.ને તેમની સંમતિ પહોંચાડવા કહ્યું હતું.

આ કરારોમાં સંબંધિત લવાદ કલમ નીચે મુજબ છે:—

"આ કરારના અર્થ અને કામગીરી અથવા અસર અથવા તેના ભંગને લગતા પક્ષકારો વચ્ચેના તમામ વિવાદો અથવા મતભેદો ભારતીય લવાદ પરિષદના નિયમો અથવા લવાદ અનુસાર લવાદ દ્વારા પતાવવામાં આવશે અને તે મુજબ આપવામાં આવેલ ચુકાદો પક્ષકારો પર બંધનકર્તા રહેશે.કોર્પોરેશનના સિનિયર રિજનલ મેનેજર / ઝોનલ મેનેજર આઈ.સી.એ. દ્વારા જાળવવામાં આવતા આર્બિટ્રેટર્સની પેનલમાંથી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક / નામાંકન કરશે. આ કરારની શરત છે કે આર્બિટ્રેટરની બદલી, હોદ્દાની ખાલી જગ્યા, મૃત્યુ અથવા અસમર્થતાના કિસ્સામાં આઈ.સી.એ. દ્વારા જાળવવામાં આવતી પેનલમાંથી અન્ય વ્યક્તિને આર્બિટ્રેટર તરીકે કાર્ય કરવા માટે નિયુક્ત કરવામાં આવશે.આવી વ્યક્તિ તેના પુરોગામી દ્વારા જ્યાં છોડવામાં આવી હતી તે તબક્કાથી આગળ વધવા માટે હકદાર રહેશે.

વધુમાં જોગવાઈ છે કે કરાર હેઠળ મિલરના કોઈપણ દાવા(દાવાઓ)ના સંદર્ભમાં લવાદની કોઈપણ માંગ લેખિતમાં હશે અને કરારની મુદત પૂરી થવાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર કરવામાં આવશે.જો નિર્ધારિત સમય મર્યાદામાં માંગણી કરવામાં ન

આવે તો, મિલર્સના દાવાને માફ કરવામાં આવ્યા છે અને સંપૂર્ણપણે પ્રતિબંધિત માનવામાં આવશે અને કોર્પોરેશનને આ દાવાઓના સંદર્ભમાં કરાર હેઠળની તમામ જવાબદારીઓમાંથી મુક્ત કરવામાં આવશે.

આર્બિટ્રેશનના સંબંધમાં કાર્યવાહીનો ખર્ચ આર્બિટ્રેટરના વિવેકબુદ્ધિમાં રહેશે, જે પોતાના એવોર્ડમાં તેના માટે યોગ્ય જોગવાઈ કરી શકે છે.

એક્સીઆઈએ જુદી જુદી રાઈસ મિલ્સ તરફથી આઈસીએને સંમતિ પત્રો મોકલ્યા પછી પણ, જ્યારે આઈસીએએ મિલ્સરોને પત્ર લખ્યો ત્યારે કેટલાક મિલ્સરો તરફથી કોઈ પ્રતિસાદ મળ્યો ન હતો, ત્યારે આઈસીએએ ૧૦/૧૨/૧૯૯૮ના રોજ તેના સંચાર દ્વારા એક્સીઆઈને આહ્વાન કર્યું કે જે સંબંધિત મિલ્સરોએ આઈસીએ દ્વારા આર્બિટ્રેશન માટે સંમતિ આપી છે, તેઓ આઈસીએ સાથે સીધો સંવાદ કરે અને તેમની સંમતિ આપે અને વધુમાં જણાવે કે ચોક્કસ કેસમાં સંબંધિત રાઈસ મિલ તરફથી સંમતિ મળ્યા પછી, આઈસીએ નિયમો મુજબ આ બાબતમાં આગળ વધશે અને જો રાઈસ મિલ્સ આઈસીએ દ્વારા સમાધાન માટે વિવાદોના સંદર્ભ માટે તેમની સંમતિ ન આપે તો જે બાબતમાં કોઈ સ્પષ્ટ સંમતિ આપવામાં આવી નથી તે ફાઈલ પર બંધ કરી દેવામાં આવશે અને પરિણામે

એફસીઆઈએ કરેલી ડિપોઝિટ પરત કરવામાં આવશે. આથી, એફસીઆઈએ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નો પર ચુકાદો મેળવીને તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને દિલ્લી હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો:—

I. "હાલની આર્બિટ્રેશન કલમ હેઠળ પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ આઈ.સી.એ. નિયમો અનુસાર આર્બિટ્રલ છે કે નહીં.

II. શું રજિસ્ટ્રાર, આઈ.સી.એ. પાસે દાવેદારને નવો કરાર પર હસ્તાક્ષર કરાવવા માટે નિર્દેશ આપવાનો અધિકાર છે? જો એમ હોય તો, આવા તાજા કરાર મેળવવામાં નિષ્ફળતાની અસર શું છે અને આવા કિસ્સામાં પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદના નિર્ણય માટે કયું મંચ હશે?

III. શું રજિસ્ટ્રાર, આઈ.સી.એ., ઉપર જણાવેલ પ્રશ્ન નંબર I અને II હેઠળ નવી જરૂરિયાત માટે પૂછતાં, કેસને આગળ ન વધારવાના તેમના નિર્ણયમાં યોગ્ય છે, અને અરજદાર એફ.સી.આઈ.ને પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને ૩ પાસેથી આ સંદર્ભમાં ફરીથી સંમતિ મેળવવા માટે એફ.સી.આઈ. પર

સામાન્ય આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક માટે પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને
૩ની મંજૂરી મેળવવા માટે કહે છે.

એફ.સી.આઈ.નો એ પ્રશ્નોના સંદર્ભમાં એવો મત હોય તેવું જણાય છે કે,
આઈ.સી.એ. નિયમોના નિયમો ૪(બી), ૫, ૯, ૧૦, ૧૩, ૧૪ થી ૧૯, ૨૦
થી ૨૨ અને ૩૭ ને ધ્યાનમાં રાખીને અને તેની યોગ્ય સમજણ સાથે,
આર્બિટ્રેશન માટે કોઈપણ નવા કરાર મેળવવાનો નિર્દેશ કાયદાની વિરુદ્ધ છે, આ
કેસોમાં આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી ૧૫/૧૦/૧૯૯૭ ના રોજ શરૂ થઈ ગઈ છે, જ્યારે
પ્રતિવાદીઓ દ્વારા વિવાદને આર્બિટ્રેશન માટે મોકલવાની વિનંતી મળી હતી,
જ્યારે અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી વિનંતી આઈ.સી.એ. નિયમો અથવા
અધિનિયમની જોગવાઈઓ સાથે કોઈપણ રીતે અસંગત નથી અને પરિણામે
આઈ.સી.એ. કાયદા અનુસાર દાવાઓને મોકલવા અને આગળ વધારવાની
વિનંતીનું પાલન કરવાનો ઇનકાર કરી શકે તેમ નથી.પ્રતિવાદીઓએ તેનો વિરોધ
કર્યો હતો.

હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા ૧૦/૦૨/૨૦૦૦ ના રોજ એ એ નં.
૧૭૫, ૧૭૩ વગેરે ૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા કોર્ટ સમક્ષની અરજીઓ એ
દૃષ્ટિકોણથી જાળવી શકાય તેવી નથી, કે આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક માટે કોર્ટ દ્વારા
પગલાં લેવા માટે જરૂરી કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં આવી નથી.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે

વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે પ્રશ્નમાં રહેલી લવાદ કલમ એફ.સી.આઈ. દ્વારા લવાદની નિમણૂક કરવાની કલ્પના કરે છે, જ્યારે જો તે આઈ.સી.એ. દ્વારા નિયુક્ત થવાની હોય, તો તે પક્ષકારોની સંમતિથી જ થઈ શકે છે, જે, કોર્ટના મતે, આ કેસોમાં ખૂટતી હતી.આઈ.સી.એ.ના નિયમોના નિયમ ૨૨(એ)ને આ સંદર્ભમાં પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા આર્બિટ્રેશન કલમ સાથે સીધો વિરોધાભાસ માનવામાં આવ્યો હતો અને આ કેસમાં આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવાની સત્તા આર્બિટ્રેશન કલમ હેઠળ એફ.સી.આઈ.ના સિનિયર રિજનલ મેનેજર/ઝોનલ મેનેજરને આપવામાં આવ્યા પછી, આઈ.સી.એ.ને આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવાની કોઈ સત્તા આપવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય નહીં અને એફ.સી.આઈ. દ્વારા કરારની શરતો અનુસાર આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કર્યા પછી જ આઈ.સી.એ.ના નિયમોને અનુસરવાની જરૂર હતી, તે પહેલાં નહીં અને પરિણામે આ કેસોમાં આઈ.સી.એ. તરફથી કોર્ટની દખલગીરી માટે બોલાવવામાં કોઈ નિષ્ફળતા આવી ન હતી.આ અપીલ પીડિતો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે.

બંને પક્ષે હાજર વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલને સાંભળ્યા.ભારતીય ખાદ્ય નિગમના વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી.એલ. સંઘીએ, જે અપીલકર્તા છે, તેમણે સુનાવણી સમયે અને લેખિત રજૂઆતોમાં જોરશોરથી દલીલ કરી હતી કે હાઈકોર્ટના આદેશો, જે પડકારવામાં આવ્યા છે, તેમાં ગંભીર ખામીઓ છે અને તેના માટે આપવામાં આવેલા કારણો કાયદામાં ટકી શકે તેમ નથી.અપીલકર્તાઓ માટે એવો દાવો

કરવામાં આવે છે કે પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં સમાવિષ્ટ આર્બિટ્રેશન માટેની કલમ અને આઈ.સી.એ. નિયમોમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ વચ્ચે કોઈ અસંગતતા કે વિરોધાભાસ નથી, અને આઈ.સી.એ. દ્વારા આર્બિટ્રેશનના માધ્યમથી વિવાદોનું નિરાકરણ લાવવા માટે કરાર કરનાર પક્ષોના મક્કમ નિર્ધારણને ધ્યાનમાં રાખીને તેનું યોગ્ય અને સુમેળભર્યું અર્થઘટન કરવું જોઈએ. અપીલકર્તાઓ અનુસાર, હાઈકોર્ટે આર્બિટ્રેશન કલમ અને સંબંધિત આઈ.સી.એ. નિયમોનું યોગ્ય રીતે સમાધાન કરવું જોઈતું હતું, જેથી આર્બિટ્રેશન દ્વારા વિવાદનું નિરાકરણ સુનિશ્ચિત થાય, આ બાબતમાં ગેરવાજબી અને બિનજરૂરી મડાગાંઠ ઊભી ન થાય. અપીલકર્તાઓના વલણને ન્યાયી ઠેરવવા માટે કરારમાં લવાયેલ કલમની ભાષા અને આઈ.સી.એ. નિયમોના નિયમો ૧૬, ૨૧ અને ૨૨માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ પર મજબૂત આધાર રાખવાની માંગ કરવામાં આવી છે. અપીલકર્તા વતી એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે જ્યારે કોઈ પણ સમયે અપીલકર્તાએ આર્બિટ્રેટરને પોતાની રીતે નોમિનેટ કરવાના અધિકાર માટે દાવો કર્યો ન હતો અને તેના બદલે આઈસીએને તેની પ્રક્રિયા અનુસાર આર્બિટ્રેશન માટે આર્બિટ્રેટરને નોમિનેટ કરવા વિનંતી કરી હતી, ત્યારે આઈસીએ દ્વારા આ બાબતમાં આગળ વધવા માટે નવી સંમતિ પર આગ્રહ રાખવાનો વલણ સંપૂર્ણપણે ગેરવાજબી હતો. આઈ.સી.એ. વિવાદના સમાધાનમાં પક્ષકારો વચ્ચેના મૈત્રીપૂર્ણ સમાધાનમાં આર્બિટ્રેશન દ્વારા અવરોધ ઊભો કરવા માટે તેના ગેરવાજબી અને અનિવાર્ય વલણને ન્યાયી ઠેરવવા માટે વિવિધ તબક્કે અલગ

અલગ વલણ અપનાવી રહ્યું હોવાનું કહેવાયું હતું, જેમાં જાહેર નાણાં સામેલ હોવાની ભારે દાવપેચની અવગણના કરવામાં આવી હતી.તેમના વલણને ટેકો આપવા માટે કેસ કાયદા પર પણ રિલાયન્સ કરવામાં આવી છે.

શ્રી એ. કે. ગાંગુલી, જેઓ આઈ.સી.એ. વતી હાજર થયેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ છે, તેમણે દલીલો દરમિયાન અને ત્યારબાદ લેખિત રજૂઆતો દરમિયાન ભારપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ રાની કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ., [૨૦૦૨] ૨ એસસીસી ૩૮૮ માં નોંધાયેલા નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૧ (૬) હેઠળની અરજી પર પસાર કરાયેલ આદેશ સ્વભાવે ન્યાયિક નથી અને તેને પસાર કરનાર ન્યાયાધીશ ટ્રિબ્યુનલ નથી અને તેથી, ભારતના બંધારણની કલમ ૧૩૬ હેઠળ એસ.એલ.પી. જાળવી શકાય તેમ નથી.[૨૦૦૨] ૨ એસસીસી ૩૮૮ (ઉપર) અને કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ મેહુલ કન્સ્ટ્રક્શન કંપની, [૨૦૦૦] ૭ એસસીસી ૨૦૧ માં નોંધાયેલા નિર્ણયોને ધ્યાનમાં રાખીને, એ પણ આગ્રહ કરવામાં આવે છે કે ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૧(૬) હેઠળ હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓની સામે, અપીલકર્તાઓ માટે એવો દાવો કરવો હવે શક્ય નથી કે તે કાયદાની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હેઠળ નહોતી અને પસાર કરાયેલા આદેશને ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હેઠળ પસાર કરાયેલા આદેશ તરીકે જોઈ શકાય નહીં.આઈસીએ દ્વારા લેવામાં આવેલા

વલણની પુનઃપુષ્ટિ કરતાં અને આઈસીએ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવતાં એવો દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે કે, કોર્પોરેશનના સિનિયર રિજનલ મેનેજર/ઝોનલ મેનેજરને આઈસીએ દ્વારા જાળવવામાં આવતા આર્બિટ્રેટર્સની પેનલમાંના વ્યક્તિઓમાંથી આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક/નામાંકન કરવા માટે પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં આર્બિટ્રેશન કલમમાં સમાવિષ્ટ શરતોની સામે, આઈસીએના નિયમોના નિયમ ૨૨ હેઠળ કલ્પના મુજબ આઈસીએના રજિસ્ટ્રાર દ્વારા નામાંકનનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી અને એક્સીઆઈ પરના દાવાઓ કાયદામાં ટકી શકતા નથી. અપીલકર્તાઓ દ્વારા હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૧(૬) હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કેમ જોવી જોઈએ અને અન્યથા નહીં, જે હવે અપીલકર્તાઓ વતી દાવો કરવામાં આવ્યો છે, તે અંગે ઘણાં કારણો સોંપીને મજબૂત પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે જો આર્બિટ્રેશન દ્વારા આ બાબતનું નિરાકરણ લાવવામાં નિષ્ફળતા મળી હોય તો તે અપીલકર્તાઓની પોતાની આર્બિટ્રેશન કલમ મુજબ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં ચૂકને કારણે હતી અને તે આઈ.સી.એ.ને આભારી નહોતી. પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં આર્બિટ્રેશન કલમમાં આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક આઈ.સી.એ.ના નિયમો હેઠળ આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક/નોમિનેશનની પ્રક્રિયાથી સીધી વિપરીત અને વિરોધાભાસી હોવાનું કહેવાય છે અને તેથી આ અપીલોમાં કોઈ ગુણદોષ નથી.

શ્રી રાજીવ દત્ત, કેટલાક મિલર્સ-ખાનગી પક્ષો અને સમાન પક્ષો માટે હાજર રહેલા અન્ય વિદ્વાન વકીલ, જેમણે મિલર્સ માટે તેમની દલીલો અપનાવી હતી, તેમણે સુનાવણી સમયે અને લેખિત રજૂઆતમાં સખત દલીલ કરી હતી કે આ તમામ બાબતોમાં આઈસીએના વલણમાં કોઈ અપવાદ લઈ શકાય નહીં અને આ કોર્ટના ઉપર જણાવેલા નિર્ણયોને ધ્યાનમાં રાખીને માત્ર અપીલ જ જાળવી શકાય તેમ નથી, પરંતુ કરારમાં આર્બિટ્રેશન કલમ અને આઈસીએ નિયમો સીધા વિરોધાભાસી હોવાથી, આઈસીએ અરજદારો દ્વારા માંગવામાં આવેલ આર્બિટ્રેશન કલમ સાથે આગળ વધવા માટે આર્બિટ્રેટરને નોમિનેટ કરી શકે તેમ નથી.આઈ.સી.એ. દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા જેવા જ વિવાદો મિલર્સ વતી પણ પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યા છે, તે ઉપરાંત એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે પક્ષો વચ્ચે કોઈપણ નવા કરારની ગેરહાજરીમાં, લવાદ દ્વારા વિવાદોના નિરાકરણ માટે કોઈ અવકાશ નથી.કરારની કેટલીક કલમોનો ઉલ્લેખ કરતાં, મિલરો માટે એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે આર્બિટ્રેશન કલમ એકતરફી હોવા ઉપરાંત, તે ફક્ત મિલરો દ્વારા જ લાગુ કરી શકાય છે અને એફ.સી.આઈ. દ્વારા ઉઠાવવામાં આવતા વિવાદો, જો કોઈ હોય તો, તે આર્બિટ્રેશન કલમના કાર્યક્ષેત્રની બહાર છે.

અમે બંને પક્ષે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલોના નિવેદનોને કાળજીપૂર્વક ધ્યાનમાં લીધા છે.અપીલની જાળવણીની વાત છે ત્યાં સુધી, કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ મેહુલ કન્સ્ટ્રક્શન કંપની, [૨૦૦૦] ૭ એસસીસી ૨૦૧ અને કોંકણ રેલ્વે કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ રાની કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ., [૨૦૦૨] ૨ એસસીસી ૩૮૮ માં આ કોર્ટના નિર્ણયો પર મજબૂત આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૦] ૭ એસસીસી ૨૦૧ (ઉપર) માં નિર્ણયનો ગુણોત્તર એ આધાર પર આગળ વધે છે કે જ્યારે આ બાબત મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા કલમ ૧૧ હેઠળ તેમના નામાંકિત વ્યક્તિ સમક્ષ આવે ત્યારે તેમના માટે પક્ષકારો વચ્ચેના કોઈપણ વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓ પર મનોરંજન કરવું અને તેનો નિર્ણય કરવો યોગ્ય નથી અને મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા તેમના નામાંકિત વ્યક્તિનો નિર્ણય માત્ર વહીવટી આદેશ છે, તેમના દ્વારા કરવામાં આવતા કાર્યની પ્રકૃતિ એ છે કે ફક્ત આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરીને કોઈપણ સમય બગાડ્યા વિના તરત જ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચનામાં મદદ કરવી .આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવાની વિનંતીને નકારવાના કિસ્સાઓમાં પણ, આ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે તેમાં કોઈ ન્યાયિક અથવા અર્ધ-ન્યાયિક કાર્યની સંડોવણી નથી અને જો કોઈ ઉપાય હોય તો તે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને આર્બિટ્રેટરને સંદર્ભ આપવા માટે આદેશ મેળવવાનો હોઈ શકે છે.૨૦૦૨ ૨

એસસીસી ૩૮૮ (ઉપર) માં નોંધાયેલા નિર્ણયમાં, એક સંદર્ભને પડકારવા અને આર્બિટ્રેટરને સંદર્ભ આપવા માટે લેવામાં આવેલા નિર્ણયની પ્રકૃતિ સાથે કામ કરતા, આ કોર્ટની બંધારણીય બેન્ચે અગાઉના નિર્ણયને સમર્થન આપતા જણાવ્યું હતું કે મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા તેમની નિયુક્તિ હેઠળ કલમ ૧૧ હેઠળ આર્બિટ્રેટરને નામાંકિત કરવાનો આદેશ ન તો કોઈ ન્યાયિક આદેશ છે અને તે અધિકારીઓને આવા નિર્ણય લેવા માટે ટ્રિબ્યુનલ ગણી શકાય નહીં, ભારતના બંધારણની કલમ ૧૩૬ હેઠળ અપીલનો વિષય છે. ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૬નો ઉલ્લેખ કરતાં બંધારણીય બેન્ચે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની અયોગ્ય રચના અથવા તેના અધિકારક્ષેત્રની અછત અથવા આર્બિટ્રેશન કરારના અસ્તિત્વ અથવા માન્યતા અંગેના વાંધાઓ સંબંધિત પ્રશ્નો એવી બાબતો છે જે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જ રજૂ થવી જોઈએ, જેને આવા મુદ્દાઓ પર અને તેના પોતાના અધિકારક્ષેત્ર પર પણ ચુકાદો આપવા માટે ખાસ સત્તા આપવામાં આવી છે. કમનસીબે, આ કેસમાં હાઈકોર્ટે ન્યાયિક ભૂમિકા અપનાવવાનું શરૂ કર્યું હોય તેવું લાગે છે અને કરારના અસ્તિત્વ અથવા અન્યથા તેમજ લવાઈનો સંદર્ભ આપવાની યોગ્યતા અને કાયદેસરતા અથવા અન્યથા અંગેના કારણોની નોંધ કરતો ચુકાદો આપ્યો છે. આવી વિચિત્ર પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદીઓ માટે એવો દાવો કરવો નિર્થક હશે કે એસ.એલ.પી. જાળવી શકાય તેમ નથી, ખાસ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે આ બાબતમાં લવાઈની નિમણૂક અથવા નામાંકન કરવાના કોઈપણ

ઉપાયને વિગતવાર ચુકાદા અને હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણો દ્વારા અટકાવી શકાય છે.ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, હાઈકોર્ટ સમક્ષ વાસ્તવમાં લાગુ કરાયેલા કાયદાની જોગવાઈઓ, અરજીની પ્રકૃતિ અથવા પસાર કરાયેલા આદેશના પાત્રને લગતી રજૂઆત અંગે આઈ.સી.એ. વતી દર્શાવવામાં આવેલી વિગતો નજીવી બની જાય છે.આ સંદર્ભમાં વાંધાઓને પરિણામે નકારી કાઢવામાં આવે છે.

સંબંધિત કાર્યક્ષેત્ર, અર્થ, હેતુ અને સંબંધિત પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં જોવા મળતા આર્બિટ્રેશન કલમની અસર અને આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલની રચનાની કાયદેસરતા અથવા યોગ્યતા, આઈ.સી.એ. નિયમોના નિયમો ૨૧ અને ૨૨ હેઠળના નિયમોની દંતકથા તેમજ તે જોગવાઈઓ વચ્ચેના કથિત વિરોધાભાસ અથવા અસંગતતા સંબંધિત પ્રશ્નો આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રમાં જાય છે અથવા આર્બિટ્રેશન કરારની અસ્તિત્વ અથવા માન્યતા વિશે, જે ૧૯૯૬ના અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ ફરજિયાત છે, તે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે, જેને પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદને ઉકેલવા અથવા એક સાથે નક્કી કરવા માટે કવાયત શરૂ કરતા પહેલા આવા પ્રશ્ન પર પણ નિર્ણય લેવા માટે સક્ષમ કરવામાં આવી છે.આ એક એવી સ્થિતિ છે જે અનિવાર્યપણે માત્ર ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૬માં સમાવિષ્ટ વૈધાનિક જોગવાઈઓમાંથી જ વહેતી નથી, પરંતુ આવી સ્થિતિ આ અદાલતના એક કરતા વધુ નિર્ણયો દ્વારા

મક્કમતાથી સ્થિર થઈ છે, જેમાં ઉપર નોંધાયેલ બંધારણીય બેંચ દ્વારા આપવામાં આવેલ નિર્ણયનો પણ સમાવેશ થાય છે.જો કે, આ કેસોમાં તેમના સંબંધિત વલણને ન્યાયી ઠેરવવા અથવા આઈ.સી.એ. અને હાઈકોર્ટના આદેશોને ન્યાયી ઠેરવવા માટે બંને પક્ષોને વિસ્તૃત અને વ્યાપક દલીલો કરવા વિનંતી કરવામાં આવી છે, તેમ છતાં, અમે આ બાબતે કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતા નથી, કારણ કે આ કોર્ટના સતત મત અનુસાર આવા નિર્ણયો ફક્ત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા જ લેવા અથવા લેવાના હોય છે, જેનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, અને હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલને ટાળીએ છીએ.

પક્ષકારો વચ્ચે તેમના વિવાદોનું સમાધાન લવાઈ દ્વારા કરાવવા માટે કરાર છે અને તે આઈ.સી.એ. દ્વારા અને આઈ.સી.એ. દ્વારા નિર્ધારિત નિયમો અથવા પ્રક્રિયા અનુસાર થવું જોઈએ તે હકીકત વિવાદમાં નથી.જેમ કે અગાઉ દર્શાવવામાં આવ્યું છે, વિચારણાના હેતુઓ માટે સ્વીકાર્યા વિના પણ એવું માની લેવામાં આવે કે આર્બિટ્રેશન કલમમાં કોઈ ખામી છે, જે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા દાવા મુજબ ટ્રિબ્યુનલના બંધારણની કાયદેસરતા, યોગ્યતા અને માન્યતાને નબળી પાડે છે અને/અથવા જો અમલપાત્ર અથવા માન્ય આર્બિટ્રેશન કરારના અસ્તિત્વ અંગે કોઈ વાંધો હોય તો પણ, તે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા જ નક્કી થવું જોઈએ, જ્યારે તેને આ રીતે રચવામાં આવે અને તે આઈ.સી.એ. અથવા

હાઈકોર્ટના વિદ્વાન ન્યાયાધીશ માટે પક્ષકારો વચ્ચેના અત્યંત વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓનો નિર્ણય કરવાનું અયોગ્ય કાર્ય નથી.આ કોર્ટની બંધારણીય બેન્ચે અવલોકન કર્યું છે તેમ, ૧૯૮૬ના કાયદાની કલમ ૧૧માં એવું કંઈ નથી કે જેમાં વિનંતી કરનાર પક્ષ સિવાયના અન્ય પક્ષને નોટિસ આપવાની જરૂર હોય અને તે અન્ય પક્ષ તરફથી કોઈ પ્રતિભાવની કલ્પના કરતું નથી અથવા મુખ્ય ન્યાયાધીશ અથવા તેમના દ્વારા નિયુક્ત વ્યક્તિ દ્વારા અન્ય પક્ષ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવતા કોઈપણ વિવાદ પર કોઈ નિર્ણયની કલ્પના કરતું નથી, પછી ભલે તે નિર્ધારિત સમયગાળામાં આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરવામાં નિષ્ફળતાને લગતું હોય.૧૯૮૬ના કાયદાની પાછળનો કાયદાકીય હેતુ આર્બિટ્રલ પ્રક્રિયામાં અદાલતોની દેખરેખની ભૂમિકાને ઘટાડવાનો છે અને સમય બગાડ્યા વિના આર્બિટ્રેટરને નામાંકિત/નિયુક્ત કરવાનો છે, તમામ વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓને આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જ રજૂ કરવા અને ઉશ્કેરણી કરવા માટે છોડી દેવાનો છે.જૂના કાયદા હેઠળ પણ, સામાન્ય સમજણના અભિગમને માત્ર એટલા માટે વખાણવામાં આવ્યો હતો કે તે પક્ષકારોના વિવાદોને વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ પદ્ધતિ દ્વારા ઉકેલવાના હેતુને કાયમી બનાવવા માટે લાદવામાં આવેલ આર્બિટ્રેશન કલમનું અર્થઘટન કરવા માટે અપનાવવામાં આવ્યો હતો, તેના બદલે સંકુચિત, કટ્ટર અને કાનૂની અર્થઘટન અપનાવીને તેને નિષ્ફળ બનાવવામાં આવ્યો હતો.

આ તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે તેને જ્યાયી અને વધુ યોગ્ય, યોગ્ય અને વાજબી – કાયદામાં અને ઇક્વિટી અને જ્યાયના હિતોમાં બંને રીતે માનીએ છીએ કે આઈસીએને તાત્કાલિક અને આ તારીખથી સાઠ દિવસથી વધુ સમય ન થાય ત્યાં સુધી અપીલકર્તાઓ દ્વારા માંગવામાં આવેલા આર્બિટ્રેટરને નોમિનેટ કરવા અને આવા આર્બિટ્રેટર સમક્ષ બાબતો મૂકવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવે, પક્ષકારોને તમામ વાંધાઓ અને દલીલો ઉઠાવવા અને આગળ વધારવા માટે ખુલ્લા છોડી દેવામાં આવે અને તે દ્વારા ૧૯૯૬ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ કલ્પના કરાયેલા આર્બિટ્રેટરના નિર્ણયની માંગણી કરવામાં આવે, આ કેસોમાં સંબંધિત વિવાદોનો ગુણદોષ અને કાયદા અનુસાર ચુકાદો મેળવવામાં આવે. આ આદેશો અનુસાર આઈ.સી.એ. દ્વારા નામાંકિત/નિયુક્ત થતાં પહેલાં બંને પક્ષોને આર્બિટ્રેટર સમક્ષ આમ કરવાની રજા અને સ્વતંત્રતા મળશે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને તે મુજબ ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે. સંબંધિત પક્ષો તેમનો ખર્ચ ઉઠાવશે.

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practઆઈ.સી.એ. and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.